

Regionale opiniërende raadsbijeenkomst 14 april 2021

Op 14 april vond de 6e regionale raadsbijeenkomst plaats over de Regionale Energiestrategie FruitDelta Rivierenland. Een opiniërende bijeenkomst, waarbij volksvertegenwoordigers van raden, provinciale staten en AB Waterschap Rivierenland zich een mening konden vormen over de RES 1.0 die binnenkort ter besluitvorming aan hen wordt voorgelegd. Ook werd vooruitgekeken naar het besluitvormingstraject en thema's voor regionale samenwerking rondom de RES.

Erik Rhebergen, Tiels raadslid en voorzitter van de klankbordgroep van raadsleden voor de RES, deed namens de klankbordgroep en de Stuurgroep RES FruitDelta Rivierenland het welkomstwoord. De klankbordgroep is eind vorig jaar in het leven geroepen ter versterking van de informatiepositie van raadsleden en betrokkenheid bij en eigenaarschap van het RES-proces.

Er zijn sinds 2018 5 regionale raadsbijeenkomsten geweest over de RES met een overwegend informatief karakter. Vanavond staat vooral het gesprek met elkaar centraal. Er is met ruim 100 deelnemers waarvan 83 volksvertegenwoordigers van de 8 gemeenten, Waterschap Rivierenland en provincie Gelderland een mooie opkomst vanavond.

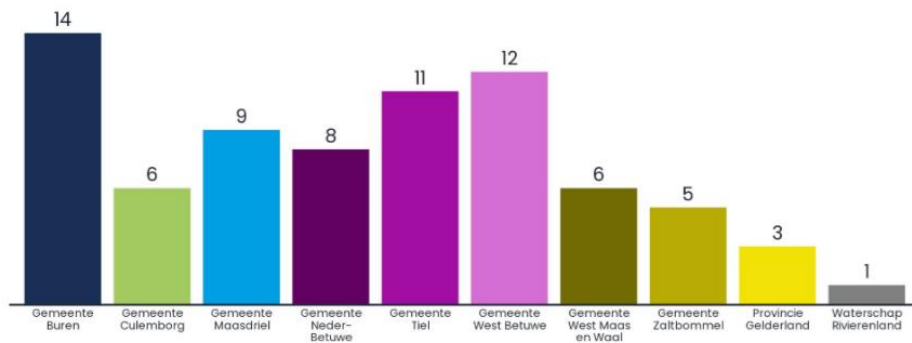
De begeleiding van de avond is in handen van Dries Bartelink van De Argumentenfabriek. Dries neemt de aanwezigen mee in de doelen van deze opiniërende avond:

1. Meer inzicht in standpunten en argumenten over de RES 1.0
2. Meer inzicht in standpunten en argumenten over (toekomstige) regionale samenwerking
3. Helderheid over het besluitvormingsproces
4. Eerste beeld en werkafspraken over mogelijke moties/amendementen

Er wordt in 3 rondes gewerkt met peilingen via Menti.com, plenaire debatten en gesprekken in deelgroepen. De chat wordt niet gebruikt deze avond. Inhoudelijke vragen over de RES 1.0 kunnen ter beantwoording door het RES –team worden ingediend via de griffies (*vragen zijn inmiddels beantwoord en verspreid via de griffies*).

Alleen de volksvertegenwoordigers nemen deel aan de peilingen. De peilingen geven slechts een beeld van de mening van de deelnemers van deze avond en zijn vooral bedoeld om inzicht te geven in elkaars argumenten. De peilingen en deze avond betreffen een momentopname en hebben verder geen juridische status. De dialoog is bedoeld om kennis op te doen ter voorbereiding op besluitvorming in raden, provinciale staten en het AB van Waterschap Rivierenland.

In welke volksvertegenwoordiging bent u actief?

Deelnemers ontvingen ter voorbereiding op deze avond vooraf informatie over de RES 1.0:

- [RES 1.0 FruitDelta Rivierenland](#)
- [Drie informatiekaarten over de RES 1.0](#)
- [Regionale kaart met kansrijke gebieden voor wind.](#)

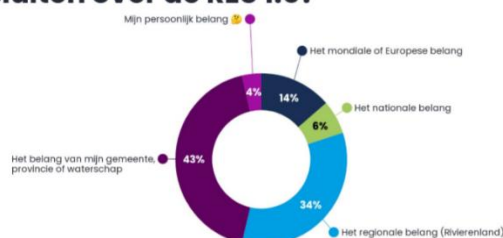
Veel deelnemers waren nog niet in de gelegenheid geweest om het gehele RES 1.0 document te lezen. Met name de 3 informatiekaarten bleken te zijn benut als eerste voorbereiding op deze avond.

Ronde 1: Peilingen inhoud RES 1.0

Met een aantal vragen wordt gepeild wat de huidige meningen van de deelnemers aan deze avond zijn over de RES 1.0 van FruitDelta Rivierenland. Het volledige overzicht van de peilingen vindt u via [deze link](#).

Zo werd er bijvoorbeeld gevraagd welk belang prevaleert bij het besluiten over de RES 1.0. Voor de meeste deelnemers ligt dat belang op niveau van gemeente, provincie of Waterschap, gevolgd door het regionale belang. Nationaal of mondiaal belang speelt een beperkte rol.

Welk belang weegt voor mij het zwaarst bij het besluiten over de RES 1.0?

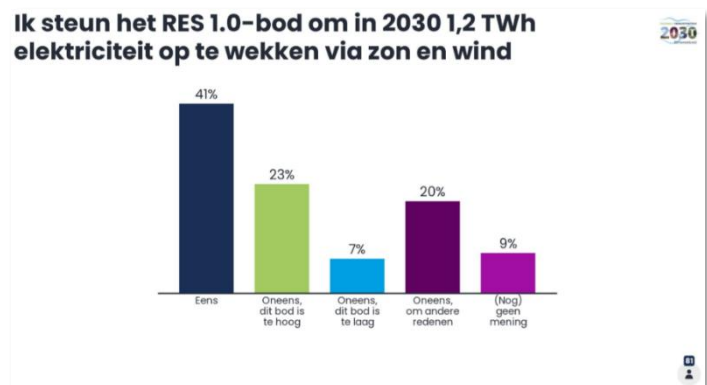

Ook werd gevraagd naar de steun voor het RES 1.0 bod van FruitDelta Rivierenland dat nu voorligt voor besluitvorming bij raden, provinciale staten en AB waterschap Rivierenland. Dit RES 1.0 bod bestaat uit:

- 1,2 TWh elektriciteit via zon en wind in 2030
- Dit is een verdubbeling van de ambitie in de concept RES:
  - + 17 windturbines (2030: in totaal 49 turbines)
  - +200 ha zonnevelden (2030: 249 ha)
  - +154 ha zon op grote daken (2030: 191 ha)

Dit bod kan op steun rekenen van 41% van 81 deelnemers. Andere deelnemers vinden het bod te hoog of te laag, hebben nog geen mening of zijn het oneens met het bod om andere redenen.

Redenen die hiervoor worden genoemd zijn bijvoorbeeld dat het aandeel windmolens te hoog is of dat er nog gezocht zou moeten worden naar andere technieken dan alleen zon en wind.

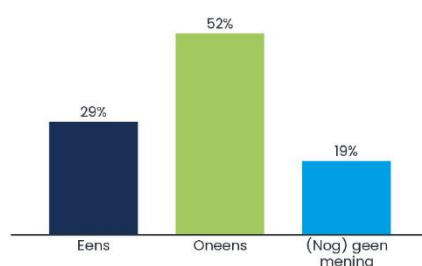

Joost Reus, voorzitter Stuurgroep RES FruitDelta Rivierenland, licht vervolgens kort de [kansrijke gebieden voor wind](#) toe. Deze zijn gebaseerd op uitkomsten van de ruimteateliers en een integrale afweging van landschap, maatschappelijk en politiek draagvlak, netcapaciteit, ruimte/technische haalbaarheid en kwantiteit. Het landschap stond centraal, waarbij is gekeken naar aansluiting bij infrastructuur zoals snelwegen en provinciale wegen. Ook netcapaciteit is meegewogen met inbreng van netbeheerder Liander.

Uit de peiling over of de kansrijke gebieden goed zijn onderbouwd komt een gemengd beeld naar voren: 43% van 78 deelnemers vindt deze onderbouwing goed, 31% niet en 27% heeft zich hier (nog) geen mening over gevormd.

De vraag of gemeenten onderling afspraken moeten maken over wind- en zonprojecten met impact op buurgemeenten geeft een uniformer beeld: 98% is het hiermee eens.

De verdeling van de regionale ambitie voor opwek van elektriciteit over de acht gemeenten in Rivierenland is redelijk.

Na het tonen van hoe het RES 1.0 bod zich vertaalt naar hectares zon en aantallen windturbines per gemeente volgt de vraag of deze beoogde verdeling 1,2 TWh over de gemeenten in 2030 redelijk is. Hierop geeft 52% van 79 deelnemers aan deze verdeling niet redelijk te vinden.

Belangrijk uitgangspunt in de RES 1.0 is dat inwoners en belanghebbenden in Rivierenland vanaf het begin van het RES-proces hebben kunnen meepraten. Bijvoorbeeld tijdens de ruimteateliers en diverse gemeentelijke bijeenkomsten.

Uit de peiling blijkt dat een ruime meerderheid vindt dat er onvoldoende gelegenheid is geweest voor inwoners en belanghebbenden om op het juiste moment mee te praten over de RES.

De energievraag van een huishouden bestaat voor $\frac{3}{4}$ uit warmte. Hiervoor gebruiken we nu voornamelijk aardgas. Belangrijk onderdeel van de energietransitie is dan ook dat er alternatieven gebruikt gaan worden voor aardgas. Gemeenten maken hiervoor in 2021 een warmte transitie visie. De RES 1.0 gaat ook over warmte: welke grotere warmtebronnen hebben wij in Rivierenland?

Uit de peiling blijkt dat 67% van de deelnemers vindt dat de focus in de RES 1.0 nog te veel op elektriciteit ligt en te weinig op warmte.

Plenair debat over twee stellingen

Na de peilingen volgt een plenair debat met 8 raadsleden, 1 statenlid en 1 AB lid van waterschap Rivierenland. Deelnemers konden vooraf kenbaar maken aan dit debat te willen deelnemen.

De 2 stellingen:

1. Verdient het bod van 1,2 TWh steun?
2. Streven naar 50% lokaal eigendom, ook als dit vertragend werkt?

In beide debatten waren zowel voor- als tegenstanders vertegenwoordigd.

Toeschouwers konden tijdens het debat per persoon meerdere argumenten voor en tegen via [Mentimeter](#) inbrengen.

Het debat is [hier](#) integraal terug te kijken. In dit verslag wordt daarom alleen een beperkte weergave gegeven van enkele argumenten en quotes.

Enkele argumenten en quotes debat 1: het bod van 1,2 TWh verdient steun:

- “Er wordt te weinig energie gestoken in innovatieve technieken. Daarom is 1,2 TWh in 2030 te snel.
- “Inwoners zijn nauwelijks betrokken geweest. Dan kun je niet apriori voor zijn. Meer gesprek is nodig.”
- “Je moet als volksvertegenwoordiger de durf hebben om stappen te zetten. Nee zeggen zet ons 3 à 4 jaar terug. Dit plan is nog niet hard, maar we hebben wel een taak gekregen. Laten we a.u.b. stappen zetten.”
- “We moeten mogelijk nog wat in de verdeling schuiven en met elkaar spreken over waar we de accenten gaan leggen, maar het hebben van een cijfer geeft iets om naar toe te werken.”
- “Bij de laatste 2e Kamerverkiezingen is de mening van de bevolking rondom de energietransitie gepeild. Misschien moeten wij nog wat aan het idee wennen, maar het gaat heel snel. Als we niks doen gaan inwoners ons over 3 jaar vragen: Waar zijn jullie mee bezig?”

Enkele argumenten en Quotes debat 2: 50% lokaal eigendom, ook als dit vertragend werkt.

- “Het gaat om de juiste mindset. Zelf je rommel opruimen en de aarde netjes willen achterlaten is een mindset. Lokaal eigendom helpt bij het vormen van de juiste mindset.”
- “Of je nu voor of tegen bent, blijf luisteren naar elkaar. Daar worden plannen beter van.”
- “In het oude systeem gaan de opbrengsten naar de grote jongens. Nu ligt er een kans om met lokale opwek, de opbrengsten ook lokaal te houden.”
- “Niet alleen de lasten voor iedereen, maar ook de lusten. Dat kan als gemeenten gaan investeren. Dan is het voordeel voor alle inwoners.”
- “Financiële participatie is een soort van compensatie, waardoor je kunt rekenen op draagvlak.”
- “Participatie is nu een doel op zich. Maar er zijn meerdere manieren om de vruchten te plukken van een dergelijk project. Want eigendom betekent ook verantwoordelijkheid voor risico's.”
- “Vanaf nu is het heel belangrijk dat de gemeente de regie houdt, bijv. via een maatschappelijke tender.”
- “Je wil initiatiefnemers niet afschrikken. Voorkom dat 50% een drempel wordt die mooie initiatieven belemmert.”

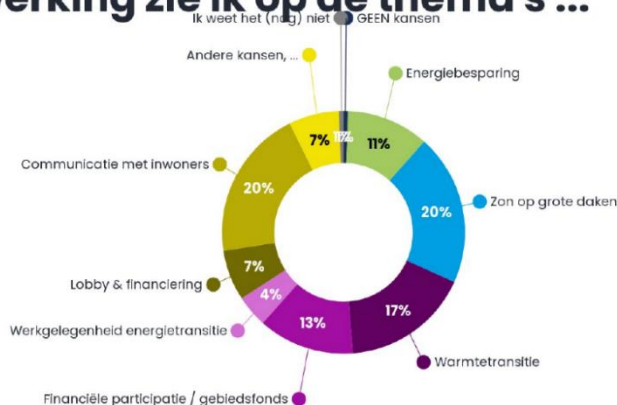
Na het debat worden de twee eerder gestelde vragen over steun voor het RES-bod van 1,2 TWh en 50% lokaal eigendom opnieuw voorgelegd aan de deelnemers. Het debat lijkt bij een aantal deelnemers de mening hier en daar wat te hebben verschoven.

Ronde 2 Gesprekken in deelgroepen

In kleine deelgroepen wordt vervolgens gesproken over thema's voor regionale samenwerking. Uit de peiling die aan de gesprekken in de deelgroepen voorafgaat blijkt dat de deelnemers vinden dat de regionale samenwerking tussen partners over de RES nog niet voldoet en dat intensiever samenwerken bijna unaniem wordt gewenst.

De uitkomsten van de gesprekken in de deelgroepen zijn in steekwoorden vastgelegd door de deelnemers in [mentimeter](#). Uit de laatste peiling van deze gespreksronde blijkt dat er op uiteenlopende thema's kansen voor nauwere regionale samenwerking wordt gezien.

De grootste kansen voor nauwere regionale samenwerking zie ik op de thema's ...

Ronde 3 Besluitvorming en regionale moties

De RES 1.0 wordt via de reguliere weg in de maanden april t/m juni voor besluitvorming voorgelegd aan gemeenteraden (eerste raadsbehandeling op 20 mei in West Maas en Waal, laatste op 30 juni in Neder Betuwe), AB Waterschap Rivierenland (23 april) en Provinciale Staten (9 juni).

- > De RES 1.0 is een strategische verkenning die 2-jaarlijks wordt herijkt.
- > De RES krijgt juridische status via instrumenten Omgevingswet/Wet Ruimtelijke Ordening.
  - > Provincie en gemeenten verlenen, zo mogelijk voor 2025, de benodigde vergunningen.
- > U besluit in uw afzonderlijke vergaderingen over de RES 1.0 met beslispunten:
  - > Instemmen met regionale bijdrage van 1,2 TWh duurzame elektriciteit aan het landelijke doel van 35 TWh.
  - > instemmen met het indienen van de RES 1.0 bij het Nationaal Programma RES op 1 juli 2021.

Hierbij kunnen moties en amendementen worden ingediend. Als deze een regionale focus hebben is regionale afstemming gewenst voor een krachtig politiek signaal. Monique Muurling, griffier in Zaltbommel, presenteert het nieuwe regionale platform Zienswijzen Gelderland Zuid. Hier kunnen raadsleden met elkaar afstemming zoeken op regionaal niveau. Voor regionale moties over de RES wordt een aparte pagina op de website ingericht zodat initiatiefnemers elkaar kunnen vinden:

<https://www.zienswijzengelderlandzuid.nl/res-bod-1-0-fruitdelta-rivierenland/>.

Na deze toelichting wordt door de deelnemers een aantal eerste voorstellen gedaan voor regionale moties.

Overzicht geïnventariseerde ideeën voor moties tijdens regionale opiniërende raad over de RES 1.0 FruitDelta Rivierenland d.d. 14 april 2021

Moties/amendementen	Toelichting	Contactpersoon
Motie: Regionaal afstemmen van lokale beleidsregels voor 'zon op dak'		Bas de Jong Gemeente Culemborg/ GroenLinks Bas.de.Jong@Raadslid.Culemborg.nl
Motie: Regionale aanpak voor opwek van duurzame elektriciteit via 'zon op dak'.	Bijvoorbeeld door een projectmatige aanpak en/of gezamenlijke financiering.	Hein de Kort Gemeente Zaltbommel/CDA hgdekort@gmail.com
Motie: Zon op kleine daken	Oproep in kaart te brengen hoeveel de regio opwekt via 'zon op daken van particulieren en dit mee te nemen in de RES.	Robert van Dijk Gemeente Maasdriel/CDA R.vandijk@maasdriel.nl
Motie: Fasering van de projecten voor zon en wind tot 2030	Oproep voor slimme fasering om zo rekening te kunnen houden met toekomstige ontwikkelingen en innovaties.	Arthur Warmer Gemeente Buren/PvdA arthur.warmer@kpnmail.nl
Motie: Oprichten van een regionaal energiebedrijf voor zon en wind		Frits van der Schans Gemeente Zaltbommel/PvdA/GroenLinks fritsvanderschans@me.com
Motie: Hogere regionale ambitie in lijn met nationale en Europese doelstellingen		Cees van Drunen Gemeente Maasdriel/PvdA/GroenLinks K.vanDrunen@maasdriel.nl
Motie: Raden beter in positie	Oproep om raden bij de voorbereidingen van de RES 2.0 tijdiger en beter in positie te brengen om haar (kaderstellende, controlerende en/of volksvertegenwoordigende) rollen te vervullen.	Arthur Warmer Gemeente Buren/PvdA arthur.warmer@kpnmail.nl
Motie: Regionale participatie en communicatie	Oproep bewoners en belanghebbenden meer en beter te betrekken, bijvoorbeeld door het organiseren van participatiebijeenkomsten en meer regionaal te communiceren.	Geerten van der Lugt Gemeente Neder-Betuwe/CDA glugt@nederbetuwe.nl
Motie: Onderzoek andere vormen van duurzame energie	Oproep te onderzoeken welke kansen andere vormen van duurzame energie bieden, zoals waterstof en kernfusie.	Ko Hooijmans Gemeente Maasdriel/VVD K.Hooijmans@maasdriel.nl
Motie: Wijkgerichte opslag zonthermie	Oproep regionaal onderzoek te doen naar mogelijkheden voor wijkgerichte opslag voor zonthermie (warmtebuffering).	Marco van Zandwijk Gemeente Culemborg/CDA Marco.van.Zandwijk@Raadslid.Culemborg.nl
Motie: Regionale infrastructuur voor opslag van elektriciteit		Nanda van Doremalen Gemeente Buren/VVD nanda.vandoremalen@buren.vvd.nl

Met deze opbrengst wordt de avond afgesloten door Erik Rhebergen. Hij kijkt terug op een mooie energieke avond en bedankt de avondvoorzitter voor de begeleiding van de avond.

Links

- Deze bijeenkomst terugkijken? Dat kan [hier](#).
- Alle [uitkomsten](#) van de peilingen en ingebrachte argumenten tijdens het debat.
- Houd de website <https://www.resrivierenland.nl/> in de gaten voor de laatste actualiteiten.